

LIETUVOS RESPUBLIKOS AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS DĖL JURGIO SAMULEVIČIAUS SKUNDO

2015 m. balandžio 29 d. Nr. SP-10
Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – Kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 18 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 13.1 papunkčiu ir išnagrinėjęs Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyboje (toliau – Tarnyba) 2014 m. gruodžio 9 d. gautą Jurgio Samulevičiaus (toliau – pareiškėjas) skundą bei pateiktą medžiagą,

n u s t a t ė:

Pareiškėjas, buvęs Vilniaus Gedimino technikos universiteto (toliau – VGTU) dėstytojas, docentas, kreipėsi į Kontrolierių dėl galimų akademinės etikos pažeidimų neleidžiant jam pateikti dokumentų ir prašymo VGTU Senatui dėl naujos terminuotos darbo sutarties sudarymo toliau eiti docento pareigas VGTU Socialinės ekonomikos ir vadybos katedroje 2012-09-31 – 2013-08-31 laikotarpiu, kai dėstytojas pabaigia kadenciją ir yra vyresnis kaip 65 metų.

Pareiškėjas, būdamas 64 m. amžiaus, 2006 m. laimėjo viešą konkursą ir buvo išrinktas 5 metų kadencijai, t. y. iki 2011-08-31. 2011 m. rugsėjo 1 d. VGTU Statuto 147 punkto pagrindu su pareiškėju buvo sudaryta terminuota darbo sutartis 1 metams – iki 2012-08-31.

Pareiškėjas nurodo, kad 2012 m. gegužės 3 d. kreipėsi į I. Skačkauskienę, l. e. Socialinės ekonomikos katedros vedėją pareigas, su prašymu pateikti VGTU Senatui jo parengtus dokumentus dėl naujos terminuotos darbo sutarties sudarymo. Šį pareiškėjo prašymą tą pačią dieną, t. y. gegužės 3 d., I. Skačkauskienė pavizavo su pastaba „Katedroje įdarbinti nėra galimybės“. Tą pačią dieną pareiškėjo prašymą pavizavo ir Verslo vadybos fakulteto dekanė J. Stankevičienė, nusprendama „Netarpininkaujame teikti Senatui“ (kalba netaisyta).

Pareiškėjas skunde nurodo, kad jam „nebuvo paaiškinta tokia atleidimo iš darbo priežastis“, todėl jis 2012 m. gegužės 14 d. kreipėsi į VGTU rektorių, prašydamas peržiūrėti jo dokumentus dėl naujos terminuotos darbo sutarties sudarymo ir pateikti juos Senatui, tačiau atsakymo negavo.

Pareiškėjas prašo Kontrolieriaus „ištirti akademinės etikos pažeidimus“, kurie buvo padaryti „suspenduojant dokumentų teikimą Senatui <...>“ ir nenurodant argumentų dėl pareiškėjo „netinkamumo tęsti užimamas pareigas“.

Kartu su skundu pareiškėjas pateikė 2012-05-03 prašymą VGTU Verslo vadybos fakulteto Socialinės ekonomikos ir vadybos katedros vedėjai I. Skačkauskienei dėl priėmimo eiti docento pareigas Socialinės ekonomikos ir vadybos katedroje nuo 2012-09-01 iki 2013-09-01 su šio prašymo priedais: Argumentacija dėl terminuotos sutarties ir parengtu VGTU rektoriaus teikimo senatui „Dėl terminuotos sutarties sudarymo“ projektu, taip pat kitus dokumentus.

Vilniaus Gedimino technikos universiteto Statuto, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. kovo 15 d. nutarimu Nr. XI-1277 (toliau – Statutas), 147 punkte nustatyta, kad „Dėstytojai ir mokslo darbuotojai, kurie, pasibaigus jų kadencijai, yra vyresni kaip 65 metų, gali toliau dirbti Universitete, jeigu Senatas pritaria, kad su jais būtų sudaryta terminuota darbo sutartis ne ilgesniam kaip 3 metų laikotarpiui. Tokia sutartis gali būti sudaroma iš naujo.“ Iš šios nuostatos turinio matyti, kad baigusią kadenciją ir vyresnių kaip 65 metai dėstytojų ir mokslo darbuotojų galimybė dirbti universitete yra siejama su sąlyga, kad tokiam sutarties sudarymui pritaria Senatas.

Kontrolierius 2014-12-23 raštu Nr. S-505 kreipėsi į VGTU, prašydamas paaiškinti, kodėl pareiškėjui 2012 m. nebuvo leista pateikti dokumentų ir prašymo VGTU Senatui dėl tolesnės darbinės veiklos, ir pateikti tuo metu galiojusią VGTU teisės aktų, reglamentuojančių terminuotos darbo sutarties sudarymą / pratęsimą, ir VGTU Statuto redakcijas.

VGTU 2015-01-12 rašte Nr. 110-10.3-407 Kontrolieriui pažymėjo, kad „aukštoji mokykla turi teisę, bet ne prievolę vyresniems kaip 65 metų amžiaus asmenims sudaryti sąlygas dirbti pedagoginį darbą (...)“, taip pat nurodė, kad „VGTU neturėjo ir neturi galimybių neleisti pateikti dokumentų ir prašymo VGTU Senatui dėl tolesnės darbinės veiklos. Visi asmenys įstatymų nustatyta tvarka turi teisę ir laisvę kreiptis į visas įstaigas, teikti prašymus, dokumentus“.

Kartu su minėtu raštu VGTU pateikė medžiagą, kurią teikė Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai 2012 m. VGTU Verslo vadybos fakulteto 2012-09-24 rašte Nr. 11-10.3-12914, pasirašytame Verslo vadybos fakulteto dekanės J. Stankevičienės ir Socialinės ekonomikos ir vadybos katedros vedėjos I. Skačkauskienės, nurodyta, kad, sprendžiant klausimą dėl baigusią kadenciją vyresnių kaip 65 metai dėstytojų ir mokslo darbuotojų tolesnės darbinės veiklos universitete, vadovaujamosi VGTU dėstytojų, mokslo darbuotojų ir kitų tyrėjų konkursų pareigoms eiti organizavimo ir atestavimo bei minimalių kvalifikacinių reikalavimų nustatymo tvarkos aprašo, patvirtinto VGTU Senato 2012 m. sausio 31 d. nutarimu Nr. 55-2 (toliau – Aprašas), 6 punktu, kuriame nustatyta, kad „rektorius gali be konkurso ir be atestacijos priimti mokslo darbuotoją dirbti mokslinį darbą ar dėstytoją dirbti pedagoginį darbą pagal terminuotą darbo sutartį ne ilgesniam kaip vienerių metų laikotarpiui. Šiems mokslo darbuotojams ir dėstytojams taikomi atitinkamų pareigybių kvalifikaciniai reikalavimai.“ Aprašo 8 punkte nustatyta, kad „dėstytojų ir mokslo darbuotojų kvalifikacijos atitiktį pareigybei keliamiems reikalavimams nustato, atestuoja per kadenciją ir konkursus pareigoms eiti vykdo (...) atestacijos ir konkursų komisijos“. Pažymėtina, kad pareiškėjas 2011 m. gegužės 16 d. buvo atestuotas kaip įvykdęs ir tenkinantis „docento maksimalius kvalifikacinius reikalavimus“ (VGTU Verslo vadybos fakulteto konkursų ir atestacijos komisijos 2011-05-16 posėdžio protokolai Nr. 77, 78).

Minėtame 2012-09-24 rašte Nr. 11-10.3-12914 taip pat nurodyta, kad, atsižvelgiant į Aprašo 6 punkto nuostatą, „darbo sutarties sudarymui su vyresniais kaip 65 metų asmenimis turi pritarti Senatas, atsižvelgdamas į Rektoriaus teikimą“. Rašte nurodyta, kad „buvo priimtas sprendimas nesiūlyti J. Samulevičiaus kandidatūros VGTU Rektoriui teikti Senatui svarstyti dėl terminuotos sutarties sudarymo, ir dėl jos netarpininkauti atsižvelgiant į šias aplinkybes:

a) studentų apklausos apie dėstytoją rezultatus. Tik 15,4 proc. studentų norėtų, kad doc. J. Samulevičius jiems dėstytoju ateityje;

- b) dėstytojo mokslinės veiklos rezultatus. <...> J. Samulevičius netenkina docento reikalavimų ir galėtų pretenduoti tik į žemesnes pareigas – lektoriaus arba asistento;
- c) dėstytojo parengtų metodinių priemonių kokybę ir naujumą. J. Samulevičiaus metodinė priemonė buvo išleista <...> 2003 metais;
- d) studijuojančių studentų kiekį. Bendras priimtų studentų skaičius 2012 metais, palyginus su 2011 metais, Verslo vadybos fakultete sumažėjo 37,5 proc.;
- e) kitas objektyvias aplinkybes <...>“.

Kontrolierius 2015-02-12 raštu Nr. S-76 kreipėsi į VGTU Senato pirmininką prof. dr. Donatą Čygą ir paprašė paaiškinti, kokia yra informacijos dėl terminuotos darbo sutarties su dėstytojais ir mokslo darbuotojais, pabaigusiais kadenciją ir vyresniais kaip 65 metai, sudarymo pateikimo Senatui tvarka, taikoma Senato pritarimo sąlygai, įtvirtintai VGTU Statuto 147 punkte, ir pateikti tai reglamentuojančius teisės aktus; taip pat atsakyti, ar yra nustatytos sąlygos, kurių pagrindu Senatui minėta informacija gali būti nepateikiama; nurodyti, ar 2012 m. gegužės–rugpjūčio mėnesiais VGTU gavo informaciją dėl terminuotos darbo sutarties su pareiškėju sudarymo 2012-09-01 – 2013-08-31 laikotarpiu.

VGTU Senato pirmininkas prof. dr. D. Čygas 2015-02-23 rašte Nr. 50-10.3-2599 Kontrolieriui nurodė, kad 2012–2013 m. Senato darbą reglamentavo VGTU Senato nuostatai, patvirtinti VGTU Senato 2005 m. lapkričio 23 d. posėdžio nutarimu Nr. 11-2.6. Senato darbas buvo organizuojamas pagal šių nuostatų 19 punktą („Posėdžiai“). VGTU Senato pirmininkas rašte paaiškino, kad „minėtas dokumentas nereglementavo nuostatos, kad visi dokumentai į Senatą teikiami universiteto rektoriaus teikimu. Todėl dėstytojai ir mokslo darbuotojai, pasibaigus jų kadencijai ir būdami vyresni kaip 65 metų amžiaus, galėjo pateikti prašymus VGTU Senatui tiesiogiai, prieš tai užregistravę juos dokumentų registravimo sistemoje“. Senato pirmininkas taip pat pažymi, kad „VGTU Senatas nėra gavęs J. Samulevičiaus prašymo dėl terminuotos darbo sutarties sudarymo 2012-09-31 – 2013-08-31 laikotarpiu. Dokumentų registravimo sistemoje joks J. Samulevičiaus prašymas, adresuotas VGTU Senatui, nebuvo registruotas.“

Atkreiptinas dėmesys, kad abiejuose minėtuose VGTU raštuose (Verslo vadybos fakulteto 2012-09-24 rašte Nr. 11-10.3-12914 ir VGTU Senato pirmininko 2015-02-23 rašte Nr. 50-10.3-2599) nuostata dėl rektoriaus tarpininkavimo aiškinama skirtingai. Verslo vadybos fakulteto dekanė J. Stankevičienė ir Socialinės ekonomikos ir vadybos katedros vedėja I. Skačkauskienė nurodo, kad darbo sutarties sudarymui su vyresniais kaip 65 metų asmenimis Senatas pritaria atsižvelgdamas į rektoriaus teikimą VGTU Senato pirmininkas nurodo, kad Senato nuostatai nenumatė, kad visi dokumentai į Senatą būtų teikiami VGTU rektoriaus teikimu.

Kontrolierius 2015-03-19 raštu Nr. S-76 pateikė papildomus klausimus VGTU rektoriui ir VGTU Senato pirmininkui, t. y., ar pareiškėjui buvo žinoma konkreči prašymo dėl darbo sutarties pateikimo Senatui procedūra – ar prašymas teikiamas VGTU rektoriui (per Socialinės ekonomikos ir vadybos katedrą / Verslo vadybos fakulteto dekanatą), ar tiesiogiai Senatui; ar pareiškėjui buvo paaiškinta, kad po to, kai Verslo vadybos fakulteto dekanė J. Stankevičienė nusprendė netarpininkauti teikti pareiškėjo prašymo Senatui, jis galėjo kreiptis į Senatą tiesiogiai. Kontrolierius taip pat paklausė, kodėl pareiškėjas negavo atsakymo iš VGTU rektoriaus, taip pat paprašė nurodyti, kiek per 2012–2013 metus buvo įdarbinta be konkurso vyresnių kaip 65 metai dėstytojų ir mokslo darbuotojų ir koku būdu jie teikė prašymus Senatui.

VGTU 2015 m. kovo 30 d. raštu Nr. 50-10.3-4406, pasirašytu rektoriaus Alfonso Daniūno, atsakė, kad Senato nuostatai, kaip ir kiti VGTU vidaus teisės aktai, yra skelbiami VGTU intraneto tinklapyje. Rektorius nurodė, kad pareiškėjo žinojimas apie prašymų dėl darbo sutarties pateikimo

Senatui procedūra yra susijęs su „subjektyviu J. Samulevičiaus žinojimu apie VGTU galiojančią dokumentų pateikimo tvarką, (...) tačiau objektyvios sąlygos J. Samulevičiui su visomis procedūromis susipažinti buvo sudarytos“. Rašte taip pat nurodoma, kad „Verslo vadybos fakulteto dekanės sprendimas „Netarpininkauti teikti Senatui“ nereiškė, kad J. Samulevičius neturėjo galimybės tiesiogiai kreiptis į Senatą“. Kaip nurodo rašte rektorius, jis neatsakė raštu pareiškėjui į jo prašymą, nes „fakulteto dekanės E. Stankevičienės teigimu, J. Samulevičiui žodžiu buvo paaiškinta, kad, nesant fakulteto dekanės arba katedros vedėjos tarpininkavimo, rektorius pareiškėjo dokumentų Senatui neteiks.“

Taip pat minėtame rašte VGTU nurodė, kad 2012 metais be konkursų buvo įdarbinti 56, o 2013 metais – 50 asmenų, vyresnių kaip 65 metai. VGTU Senatui buvo pateikta 114 tokių asmenų prašymų dėl pritarimo eiti pareigas, iš kurių pritarimai buvo suteikti 112 asmenų. Kaip nurodo VGTU, „visi minėti prašymai buvo pateikti per VGTU rektorių“.

Kontrolierius 2015-04-13 raštu Nr. S-199 dar kartą kreipėsi į VGTU Senato pirmininką prašydamas patikslinti, ar 2012–2013 metais VGTU buvo dėstytojų ar mokslo darbuotojų, kurie, pabaigę kadenciją ir būdami vyresni kaip 65 metų, patys tiesiogiai kreipėsi į Senatą, pateikdami dokumentus pritarimui dėl terminuotos sutarties; taip pat paprašė nurodyti, ar buvo reikalaujama, kad Senatui pateikti dėstytojų ar mokslo darbuotojų prašymai būtų suderinti su katedromis / dekanatais, t. y. kad katedrų vedėjai ir dekanai tarpininkautų teikiant šiuos prašymus Senatui; ar buvo pateikta asmenų prašymų Senatui be minėto tarpininkavimo.

VGTU Senato pirmininkas 2015-04-27 raštu Nr. 50-10.23-5939 atsakė, kad VGTU Senatas „jokiuose teisės aktuose nekelia reikalavimo rektoriui, kad jo teikimai Senatui būtų suderinti su katedrų vedėjais ar fakultetų dekanais“. Tačiau rašte nurodoma, kad „per 2012–2013 metus iš gautų 114 rektoriaus teikimų Senatui dėl pritarimo eiti pedagogines ar mokslo darbuotojų pareigas asmenims, kurių amžius viršija 65 metus, 75 teikimai turėjo katedros vedėjų ir dekanų tarpininkavimus. Likusieji 37 teikimai turėjo arba katedrų vedėjų, arba dekanų, arba fakultetų tarybos pritarimus. Du teikimai Senatui iš VGTU Mokslotyros centro darbuotojų buvo pateikti be jokių tarpininkavimų, kadangi šis padalinys buvo universitetinio pavaldumo (neturintis dekanų, katedros vedėjo ar tarybos).“

Pažymėtina, kad 2012–2013 metais VGTU vidaus teisės aktai (Senato nuostatai ir kt.) nereglementavo vyresnių kaip 65 metų VGTU dėstytojų ir mokslo darbuotojų, baigusią kadenciją ir norinčių toliau tęsti darbinę veiklą, dokumentų pateikimo Senatui tvarkos, tačiau VGTU buvo laikomasi praktikos, kad dokumentus, tarpininkaujant katedrų vedėjams / dekanams / fakultetų taryboms ar tiesiogiai, teikia rektorius. Tokios praktikos buvimą patvirtina skundo nagrinėjimo metu iš VGTU gauta informacija apie tai, kad visi, išskyrus du VGTU Mokslotyros centro darbuotojus, VGTU dėstytojai ir mokslo darbuotojai teikė dokumentus VGTU rektoriui, tarpininkaujant katedrų vedėjams / dekanams / fakultetų taryboms.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad minėtos teisinio reglamentavimo spragos ir VGTU susiklosčiusi praktika, įgyvendinanti Statuto 147 punkto nuostatą, lėmė Senato pritarimo procedūros svarbos paneigimą ir pareiškėjo teisės pateikti dokumentus dėl sutarties pratęsimo Senatui, taip pareiškėjui realizuojant konstitucinę teisę į darbą, įgyvendinimo neaiškumą.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad VGTU Senatas 2013 m. vasario 19 d. nutarimu Nr. 62-2.10 „Dėl Vilniaus Gedimino technikos universiteto Senato darbo reglamento tvirtinimo“ patvirtino VGTU Senato darbo reglamentą, kurio 19 punkte nustatė, kad Senato posėdžiuose numatomi svarstyti „tik tie dokumentai, kurių projektams yra gautas Rektoriaus teikimas ir Senato kolegijos pritarimas“. 2014 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 73-2.4 „Dėl Vilniaus Gedimino technikos

universiteto Senato 2013 m. vasario 19 d. nutarimo Nr. 62-2.10 „Dėl Vilniaus Gedimino technikos universiteto Senato darbo reglamento tvirtinimo“ pakeitimo“ Senatas papildė šį punktą ir nustatė, kad Senato posėdžiuose numatomi svarstyti „tik tie dokumentai, kurių projektams yra gautas Rektoriaus teikimas ir Senato kolegijos pritarimas. Teikimus pasirašo rektorius, išskyrus atvejus dėl pritarimo eiti pedagogines ar mokslo darbuotojų pareigas asmenims, sulaukusiems 65 metų, kuriuos, be Rektoriaus, Senatui gali teikti ir katedrų vedėjai, dekanai, mokslo padalinių vadovai. Teikimuose Senatui dėl pritarimo eiti pedagogines ir mokslo darbuotojo pareigas asmenims, sulaukusiems 65 metų, turi būti nurodoma, ar šių asmenų kandidatūroms pritaria / nepritaria katedros vedėjas ar mokslo padalinio vadovas, dekanas ir rektorius.“

Kontrolierius, įvertinęs pareiškėjo pateiktą informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus bei teisinį reglamentavimą, atsižvelgdamas į pareiškėjo prašymą ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo 18 straipsnio 12 dalies 1 punktu:

n u s p r e n d ė:

Informuoti Vilniaus Gedimino technikos universitetą ir Švietimo ir mokslo ministeriją apie Kontrolieriaus sprendimą.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius

Vigilijus Sadauskas